

Magistrski študenti Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru na strokovni ekskurziji v Sarajevu

V prvem tednu januarja, natančneje od 6. do 9. januarja 2013, se je na že tradicionalno strokovno ekskurzijo študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (v nadaljevanju FVV) v prestolnico Federacije Bosne in Hercegovine pod vodstvom prof. dr. Gorazda Meška in doc. dr. Katje Eman odpravilo 44 magistrskih študentov. Redni in izredni študenti 1. letnika so v okviru predmeta Elementi kriminalitetne politike – zatiranje in preprečevanje kriminalitete ter zagotavljanje javne varnosti, katerega nosilec je dekan, prof. dr. Meško, obiskali in podrobneje spoznali strokovne, zgodovinske in kulturne znamenitosti Sarajeva.

Po dolgi nočni vožnji smo se v ponedeljek zjutraj nastanili v hotelu Hollywood na Ilidži in se odpravili v center mesta. Najprej smo obiskali Inštitut za genetični inženiring in biotehnologijo (<http://www.ingeb.ba/linkovi.html>). Inštitut je znan po uporabi naj sodobnejših tehnik na področju forenzike, molekularne genetike, genskega inženiringa ter drugih sorodnih in komplementarnih področij znanosti in stroke. Razkazali so nam popolnoma nove prostore, kamor so se preselili poleti leta 2012 in nam predstavili svoje delo. Ob 12.00 so nas na Fakulteti za kriminologijo, kriminalistiko in varnostne študije Univerze v Sarajevu sprejeli dekan, prof. dr. Nedžad Korajlić, in drugi predstavniki fakultete ter študenti (<http://www.fknbih.edu/Fakultet/Me%C4%91unarodnasaradnja/tabid/104/aid/4/Default.aspx>). Prof. Gorazd Meško je skupaj z izr. prof. Elmedinom Muratbegovićem predstavil tematsko številko revije Varstvoslovje (4/2012) o strahu pred kriminaliteto v državah jugovzhodne Evrope. Študenti so poslušali še predavanje prof. dr. Muhameda Budimilića o implementaciji standardov Evropske unije na področju policijske dejavnosti in predstavitev projekta Evropske unije 'Podpora EU pri izvajanju zakonodaje v Bosni in Hercegovini', ki ga je predstavil član projekta, mag. Aleksander Jevšek. Pozno popoldne smo obiskali mestno središče, imenovano Baščaršija, ki slovi po svoji multikulturalnosti, obsegu veliko sakralnih objektov ter številnih drugih kulturnih in zgodovinskih spomenikov. V okviru strokovnega programa smo obiskali zgodovinske muzeje, v katerih smo dobili vpogled v preteklost in ozadje verske in kulturne specifikke mesta in celotne države. Ogledali smo si različne sakralne objekte (Begovo džamijo, katoliško katedralo, pravoslavno cerkev), mesto atentata avstro-ogrskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, posledice vojne v BiH v obdobju 1992–1995, centralno tržnico itd. Na poti nazaj v hotel smo se ustavili še v razgledni kupoli stolpnice, kjer je nekoč stala časopisna hiša Avaz, in si mesto ogledali še s ptičje perspektive.

Drugi dan našega obiska smo želeli obiskati t. i. 'Tunel spasa' (<http://tunelspasa.ba>) – muzej vojne zgodovine, ki so ga Sarajevčani v najhujših časih vojne uporabljali za obojestranski transport orožja, življenjskih potrebščin, ranjencev in bolnikov ter drugih stvari. Ker je bil tunel zaradi prenove zaprt, smo se sprehodili po parku ob izviru reke Bosne, imenovanem Vrelo Bosne. Sledil je obisk pripadnikov Slovenske vojske v bazi Butmir. Seznanili so nas z njihovimi nalogami v okviru operacij Althea in Joint Enterprise. Pripadniki slovenske vojske so opisali obseg njihovega dela v misiji in nam razkazali vojaško bazo. Podpolkovnik Velepec je opozoril na pozitivne in negativne strani postdaytonske ureditve države in politične razmejitve med pristojnostmi posameznih organov ter probleme kriminalitete. Dejstvo je, da se število tujih vojakov in opazovalcev na tleh Bosne in Hercegovine iz leta v leto zmanjšuje, čeprav zanesljivega odgovora na vprašanje, ali bo država v prihodnosti zmogla zaživeti sama, brez mednarodne pomoči, nihče ne more podati. Popoldne smo se srečali še s predstavniki in raziskovalci na Inštitutu za raziskovanje vojnih zločinov proti človečnosti in mednarodnega prava. Za študente je bil to 'najtežji' del strokovnega obiska, saj so se sedaj dejansko srečali z ljudmi, ki so vojno v Sarajevu izkusili in preživeli. V obdobju 1992–1995 je bilo Sarajevo okupirano in obdano z obročem srbskih vojakov. Srbi so namreč zavzeli naselja okoli Sarajeva (Ilidžo, Hadžiće, Vogošće, Ilijaš in Grbavico) in iz hribov na obrobju s težko artilerijo obstreljevali mesto, dodatno težavo pa so predstavljali ostrostrelci. Nekajkrat so srbske sile tudi poskusile zavzeti mesto, vendar je bošnjaškim enotam z močnim odporom uspelo odbiti napade v uličnih bojih dobesedno iz hiše v hišo. Direktor inštituta, prof. dr. Smail Čekić, in njegovi sodelavci so študentom povedali svoje zgodbe in predstavili svoj pogled na dogajanje pred, med in po vojni. Študenti so jih zasipali s številnimi vprašanji in poskušali poiskati odgovore na vsa vprašanja, ki so se porajala v predstavitvi dela in dejavnosti inštituta ter končni razpravi. Večer smo zaključili z obiskom znamenitega lokala z imenom Tito bar, ki se nahaja v sklopu Narodnega muzeja.

Sredo smo začeli z obiskom Veleposlaništva Republike Slovenije v Sarajevu (<http://sarajevo.veleposlanistvo.si/>), ki se nahaja v Vili Dino, le nekaj korakov stran od Baščaršije. Na ambasadi sta študente sprejela in pozdravila veleposlanik, njegova ekscelenca Andrej Grasselli, ter policijski ataše Slovenije v Bosni in Hercegovini, Janko Goršek. Seznanila sta jih s svojim delom in nalogami ter odgovorila na njihova vprašanja. Sledil je obisk Oddelka za vojne zločine in organizirano kriminaliteto Sodišča Bosne in Hercegovine (<http://www.sudbih.gov.ba>). Predstavniki sodišča so spregovorili o razmejitvah pristojnosti med sodiščem za vojne zločine na območju bivše Jugoslavije v Haagu, kjer so (oziroma so še vedno) obravnavali primere najvišjih političnih in vojaških predstavnikov; nato o delovanju Sodišča Bosne in Hercegovine, Oddelka za vojne zločine in organizirano kriminaliteto, kjer so obravnavani primeri oseb »srednjega nivoja odgovornosti«, in delovanje posameznih lokalnih sodišč v BiH, kjer so obravnavani primeri »najnižjega nivoja odgovornosti«. V drugem delu obiska smo si ogledali posnetek zaslišanja priče v primeru sojenja osumljencu za pobjo civilistov v eni od vasi blizu Srebrenice. Študenti so imeli priložnost pogovoriti se s predstavnico Urada za odnose z javnostjo in predstavnico pravnega oddelka (<http://www.sudbih.gov>).

ba/?id=2664&vrsta=1&jezik=b). Po končanem ogledu je sledilo še zadnje kosilo na Baščaršiji ter nakup spominkov.

Ekskurzija je študentom omogočila, da so pri predmetu Elementi kriminalitetne politike osvojeno znanje o zatiranju in preprečevanju kriminalitete, zagotavljanju javne varnosti in kriminalitetni politiki zdaj imeli možnost primerjati tudi v praksi. Doživeli so sodoben pogled na mehanizme, sredstva, metode in politiko, ki določa družbeno dogajanje in kriminalitetno politiko v Bosni in Hercegovini. Naučili so se razumeti in interpretirati različne teoretične koncepte preprečevanja kriminalitete in spoznali, da se posamezne kriminološke teorije in ideje o kriminalitetni politiki v praksi povsem drugače odražajo. Z drugimi besedami, v realnem življenju včasih stvari delujejo popolnoma drugače, kot pa bi v skladu s teorijo morale delovati, zato so poleg pridobljenega znanja pomembne tudi izkušnje.

Katja Eman, Gorazd Meško